

SUZANNE COLLINS

HRY O ŽIVOT

COOL
BOO

Hry o život

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatrosmedia.sk

Suzanne Collins

Hry o život – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

COO
BOO

Suzanne Collins
Je autorka týchto kníh:

Séria *Hry o život*

HRY O ŽIVOT

SKÚŠKA OHŇOM

DROZDAJKA

Suzanne Collins

HRY O ŽIVOT

COO
BOO

Text © Suzanne Collins, 2008
Translation © Michal Jedinák, 2009, 2018
Cover reproduced by permission of Scholastic Ltd.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-0741-1
ISBN e-knihy 978-80-566-0833-3 (1. zverejnenie 2019)

Venujem Jamesovi Proimosovi

PRVÁ ČASŤ

VYVOLENÍ

1

Keď sa zobudím, druhá strana postele je studená. Natahujem ruku za teplým telom Prim, ale nahmatám len drsný plátenný povrch matraca. Určite mala zlé sny a vliezla k mame. Veď je deň žrebovania.

Opriem sa o lakeť. V spálni je dosť svetla, aby som ich videla. Svoju malú sestru Prim, skrútenú na boku v mami-nom náručí, lícami opreté jedna o druhú. Mama vyzerá v spánku mladšia – stále má unavený výraz, ale nie až taký veľmi zničený. Prim má tvár čerstvú ako dažďová kvapka. Vyzerá ako kvietok, podľa ktorého sa volá. Jej celé meno – Primrose – znamená prvosienka. Tí, čo mamu poznajú dlhšie, hovoria, že bývala veľmi krásna.

Pri kolenách Prim sedí najškaredší kocúr na svete a stráži ju. Má čapatý nos, oči farby hnijúcej kaše a chýba mu polovica jedného ucha. Prim ho pomenovala Iskerník, pretože jeho špinavožltá srst' má vraj rovnakú farbu ako tento kvet.

Mňa kocúr neznáša, alebo mi prinajmenšom nedôveruje. Hoci odvtedy prešlo veľa rokov, myslím, že si stále pamätá, ako som ho chcela utopiť vo vedre, keď ho Prim doniesla domov. Bolo to len vycivené mača s bruchom opuchnutým od červov a kožuchom plným vší. Nepotrebovala som ďalší hladný krk v rodine. Ale Prim tak veľmi prosila a plakala, že som mu napokon dovolila zostať. Dopadlo to dobre. Mama ho zbavila tej hávede a z Iskerníka sa vykľul rodený lovec myši. Sem-tam chytí aj potkana. Keď čistím úlovky, občas mu hodím vnútornosti. Tak už na mňa nesýčí.

Vnútornosti rovná sa žiadne syčanie. To je najvrúcnejší vzťah, aký medzi nami môže vzniknúť.

Zložím nohy z postele a vkláznem do loveckých topánok. Sú z poddajnej kože, ktorá sa prispôsobila mojim chodidlám. Natiahnem si nohavice, košeľu, dlhý čierny vrkoč schovám pod čiapku a schmatnem batoh. Na stole, chránený pred hladnými potkanmi a mačkami prevrátenou drevenou misou, leží malý kúsok výborného kozieho syra zabalený v listoch bazalky. Darovala mi ho Prim pri príležitosti dňa žrebovania. Opatrne ho strčím do vrečka a potichu vyjdem von.

Naša časť Dvanásteho obvodu, prezývaná Sloj, sa o takomto čase zvyčajne hemží baníkmi, ponáhlajúcimi sa na rannú zmenu. Sú to muži a ženy so zhrbenými chrbtami a opuchnutými prstami, mnohí sa už dávno prestali pokúšať vydrhnúť špinu spod polámaných nechťov a z vrások na vpadnutých tvárach. Ulice pokryté čiernym uhoľným prachom sú však dnes prázdne, okenice na nízkych sivých domoch pozatvárané. Žrebovanie sa začne o druhej. Kto môže, radšej čo najdlhšie spí.

Náš dom stojí takmer na okraji Sloja. Len čo miniem niekoľko brán, ocitnem sa na zanedbanom poli, ktorému hovoríme Lúka. Od lesa ju oddeľuje vysoký plot so zvitkami ostnatého drôtu navrchu, obkolesujúci celý Dvanásty obvod. Teoreticky by mal byť dvadsaťštyri hodín denne napustený elektrinou, aby odstrašil lesné dravce – svorky divých psov, osamelé pumy, medvede –, ktoré kedysi ohrozovali naše ulice. No keďže elektrinu máme pri troche šťastia iba večer, aj to len dve až tri hodiny, zvyčajne sa plota možno bez obáv dotknúť. Napriek tomu vždy najprv natiahnem uši, či nezačujem bzučanie – neklamný znak, že plot je pod prúdom. V tejto chvíli mlčí ako skala. Ukrytá za skupinkou kríkov si ľahnem na brucho a preplazím sa popod kus dávno uvoľneného pletiva, širokého asi pol metra. Plot má niekoľko slabých miest, ale toto je tak blízko domu, že cezeň chodím do lesa najčastejšie.

Len čo sa ocitnem medzi stromami, vytiahnem z dutého kmeňa luk a tulec so šípmi. Či už je v plote elektrina alebo nie, úspešne chráni Dvanásty obvod pred predátormi. V lese sa pohybujú voľne a okrem nich tu číhajú jedovaté hady či besné zvieratá. Navyše tu niet poriadnych chodníkov. Zato je tu potrava – ak viete, ako ju nájsť. Môj otec to vedel, a skôr než ho roztrhal výbuch v bani, naučil to aj mňa. Keď zahynul, nemali sme ani čo pochovať. Ja som vtedy mala jedenásť a aj po piatich rokoch sa stále budím kričiac, aby ušiel.

Vstupovať do lesa je zakázané a za pytláčenie hrozia najprísnejšie tresty, no ľudia by to väčšinou riskovali, keby mali odvahu vydať sa sem iba s nožom. Môj luk je vzácnosť.

Spolu s ďalšími zbraňami, ktoré som vodotesne zabalila a poschovávala po lese, ho vyrobil otec. Keby ich predal, zarobil by kopu peňazí, ale ak by ho prichytili, čakala by ho verejná poprava za podnecovanie vzbury. Väčšina Mirotvorcov nad malou skupinkou lovcov priviera oči, pretože aj oni túžia po čerstvom mäse. Dokonca patria medzi našich najlepších zákazníkov. Ozbrojovanie obyvateľov Sloja by však neprešlo nikomu.

Na jeseň sa niekoľkí odvážlivci prešmyknú do lesa a zbierajú jablká. Ale držia sa neďaleko Lúky, aby v prípade ohrozenia stihli ujsť do bezpečia Dvanásteho obvodu. „Dvanásty obvod. Miesto, kde sa dá v bezpečí zomrieť od hladu,“ zamrmlam. Potom sa obzriem cez plece. Aj tu v lese, ďaleko od ľudí, mám strach, aby ma niekto nezačul.

Keď som bola mladšia, na smrť som mamu desila rečami o Dvanástom obvode a o ľuďoch, ktorí vládnu našej krajine Panem z ďalekého mesta nazývaného Sídlo. Napokon som pochopila, že nám tým môžem spôsobiť iba ďalšie problémy. Naučila som sa držať jazyk za zubami a zmeniť tvár na kamennú masku, z ktorej nikto nevyčíta, čo si myslím. V škole robím, čo mi povedia, a na verejnom trhovisku vediem len nezáväzné rozhovory. V Hobe, čo je čierny trh a zdroj väčšiny mojich príjmov, sa bavím takmer výlučne o obchode. Ešte aj doma, kde si tak dôsledne nedávam pozor na ústa, sa vyhýbam závažnejším témam, ako je žrebovanie, nedostatok jedla či Hry o život. Ktovie, čo by sa stalo, keby Prim niekde opakovala moje slová?

V lese ma čaká jediný človek, pri ktorom môžem hovoriť otvorene. Je to Gale. Keď stúpam k nášmu miestu –

ku skalnej rímse s výhľadom na údolie –, tvár sa mi uvoľňuje a pridávam do kroku. Pred cudzími zrakmi nás chráni húština. Keď ho zbadám, usmejem sa. Gale tvrdí, že les je jediné miesto, kde sa usmievam.

„Ahoj, Catnip,“ privíta ma Gale. Volám sa Katniss, ale pri predstavovaní som šepkala, preto sa mu zdalo, že hovorím Catnip, čo je extrakt z voňavej rastlinky, ktorú milujú mačky. Keď ma potom všade po lese prenasledoval ten hlúpy rys, ktorého som nemohla donútiť zostať na mieste, a striehol na zvyšky ulovených zvierat, prezývka mi prišla. Rysa som nakoniec zabila, pretože plašil korisť. Takmer som to oľutovala, lebo bol dobrým spoločníkom, ale na jeho kožušine som slušne zarobila.

„Pozri, čo som zastrelil.“ Gale zdvihne bochník chleba prebodnutý šípom a ja sa rozosmejem. Je to ozajstný chlieb, nie ako tie ploché, tvrdé bochníky, ktoré pečieme z obilia na prídel. Vezmem ho do rúk, vytiahnem šíp, priložím nos k deravej kôrke, a keď vdýchnem vôňu, ústa mi zaplavia sliny. Takýto chlieb jeme len pri zvláštnych príležitostiach.

„Hmm, ešte je teplý,“ zapradiem. Gale sa poň musel zastaviť v pekárni tesne pred úsvitom. „Čo si zaň dal?“

„Iba veveričku. Pekár mal zrejme sentimentálnu náladu,“ odvetí Gale. „Pri odchode mi zaželel veľa šťastia.“

„Dnes sme si všetci o niečo bližší,“ skonštatujem a ani sa nenamáham prevrátiť oči. „Prim nám nechala syr.“ Vytiahnem ho z vrečka.

Pri pohľade na dobrotu sa mu rozjasní tvár. „Vďaka ti, Prim, to bude hostina!“ Odrazu prejde na sídelný prízvuk

a napodobňuje Effie Trinketovú, prehnane optimistickú ženu, ktorá k nám chodí raz do roka, prečítať mená pri žrebovaní. „Skoro by som zabudol! Šťastné Hry o život!“ Z okolitých krikov odtrhne niekoľko černíc. „Nech šťastie stojí...“ Vysokým oblúkom mi hodí černicu.

Chytím ju do úst a prehryznem krehký plod. Na jazyku mi exploduje sladká trpkosť. „... vždy na vašej strane!“ dokončím s rovnakým zápalom. Keby sme o tom nežartovali, boli by sme na smrť vystrašení. Sídelný prízvuk je navyše taký strojený, že takmer vždy znie smiešne.

Sledujem, ako Gale vyberá nôž a krája chlieb. Mohol by mi byť bratom. Má rovnaké čierne vlasy, olivovú pokožku a dokonca aj sivé oči. Nie sme však príbuzní. Väčšina rodín, pracujúcich v baniach, sa na seba ponáša.

Preto moja mama a Prim so svojimi svetlými vlasmi a modrými očami vyzerajú, akoby sem nepatrili. Napokon, je to aj pravda. Mamini rodičia patrili do nepočetnej triedy obchodníkov, ktorí poskytujú služby vyšším predstaviteľom, Mierotvorcom a občasným zákazníkom zo Sloja. Mali lekárňu v krajšej časti Dvanásteho obvodu. Keďže takmer nikto si nemôže dovoliť doktora, liečia nás lekárniči. Otec sa s matkou spoznal vďaka tomu, že niekedy počas lovu zbieral liečivé byliny a predával ich do lekárne, kde z nich pripravovali liečivá. Určite ho veľmi milovala, keď kvôli nemu odišla do Sloja. Snažím sa na to myslieť, keď pred sebou vidím neschopnú ženu s prázdny, nič nehovoriacim výrazom, ktorej deti sú samá kosť a koža. Kvôli otcovi jej chcem odpustiť. No ak mám byť úprimná, nepatrím k ľuďom, ktorí vedia odpúšťať.

Gale natrie krajce chleba mäkkým kozím syrom a na každý starostlivo položí list bazalky. Ja zatiaľ natrhám čer nice. Potom sa znova usadíme v skalnom zákutí. Nik nás tu nemôže zbrať, zato my máme skvelý výhľad na údolie oplývajúce letnými darmi: rastlinami, ktoré sa oplatí zbierať, jedlými korenkami a rybami, hrajúcimi v slnečných lúčoch dúhovými farbami. Je nádherný deň s jasnomodrou oblohou, fúka len jemný vánok. Jedlo je výborné: syr vsakuje do teplého chleba a bobule černíc nám praskajú v ústach. Bolo by to dokonalé, keby to bol naozajstný voľný deň a my by sme sa mohli s Galom túlať po lese a hľadať potravu na večeru. Lenže namiesto toho musíme o druhej popoludní stáť na námestí a trpnuť, či nezaznejú naše mená.

„Podľa mňa by sme to dokázali,“ povie potichu Gale.

„Čo?“

„Opustiť náš obvod. Ujsť do lesa a zostať tam žiť. My dvaja by sme to dokázali.“

Neviem, čo na to povedať. Tá myšlienka je nezmyselná.

„Keby sme nemali toľko detí,“ dodá rýchlo.

Samozrejme, že to nie sú naše deti, ale staráme sa o ne, ako keby boli. Gale má dvoch malých bratov a sestru. Ja mám Prim. A k tomu pokojne prirátajte aj naše matky, pretože bez nás by si neporadili. Kto by nakrímil večne hladné ústa? A hoci sme obaja každý deň na love, sú dni, keď musíme vymeniť korisť za masť, šnúrkys do topánok alebo vlnu, a do postele si líhame so škvrkajúcim žalúdkom.

„Nikdy nechcem mať deti,“ poviem.

„Ja možno áno. Keby som nežil tu,“ pripustí Gale.

„Ale ty tu žiješ,“ pripomeniem mu podráždene.

„Zabudni na to,“ odsekne.

Tento rozhovor sa mi nepáči. Odísť? Ako by som mohla opustiť Prim, jediného človeka na svete, o ktorom s istotou viem, že ho milujem? Aj Gale je oddaný svojej rodine. Nemôžeme odísť, tak načo o tom rozprávať? No aj keby sme mohli... keby sa dalo odísť... prečo sa odrazu bavíme o deťoch? Medzi Galom a mnou nikdy nepreskočila iskra. Keď sme sa stretli, bola som vychudnuté dvanásťročné dievča, a on už vtedy vyzeral ako muž, hoci je len o dva roky starší. Až po dlhom čase, vyplnenom handrkovaním pri výmennom obchode, sa z nás stali priatelia a začali sme si pomáhať.

Ak chce Gale deti, určite si ľahko nájde ženu. Dobre vyzerá, je dosť silný na prácu v bani a vie loviť. Keď v škole prejde okolo skupinky dievčat, hneď si medzi sebou niečo šepkajú. Vtedy sa ma zmocňuje žiarlivosť, ale nie z toho tradičného dôvodu. Nájst' dobrého partnera na lov je veľmi ťažké.

„Čo chceš robiť?“ spýtam sa. Môžeme loviť, chytať ryby alebo zbierať lesné plody.

„Podme k jazeru. Prúty hodíme do vody a zatiaľ môžeme ísť do lesa. Nazbierať niečo chutné na večer,“ odvetí.

Večer. Po žrebovaní by mali všetci oslavovať. Väčšina ľudí to aj robí – od úľavy, že ich deti boli ďalší rok ušetrené. Ale prinajmenšom dve rodiny pozatvárajú okenice, zamknú dvere a uvažujú nad tým, ako prežijú najbližšie bolestné týždne.

Darí sa nám. Keď je dostatok ľahšej a chutnejšej koristi, dravce nás nechávajú na pokoji. Uprostred predpoludnia

máme asi tucet rýb, vrecko bylín a predovšetkým štyri kilá jahôd. Pred niekoľkými rokmi som objavila miesto, kde hojne rastú, a Gale prišiel s nápadom natiahnuť okolo nich siete na ochranu pred zvieratami.

Cestou domov sa zastavíme v Hobe, na čiernom trhu v opustenom uhoľnom sklade. Keď ľudia vymysleli účinnejší systém dopravy uhlia z baní priamo do vlakov, budova postupne zmenila účel. V deň žrebovania je väčšina obchodov o takomto čase zavretých, ale na čiernom trhu je stále dosť rušno. Rýchlo vymeníme šesť rýb za dobrý chlieb a ďalšie dve za soľ. Klzká Sae, kostnatá starena, ktorá predáva horúcu polievku z veľkého kotla, si vezme polovicu bylín a dá nám za ne niekoľko kúskov parafínu. Inde by sme možno pochodili trochu lepšie, ale s Klzkou Sae sa snažíme byť zadobre. Vždy sa môžeme spoľahnúť, že od nás kúpi divého psa. Nelovíme ich zámerne, ale keď nás napadnú a jedného či dvoch zabijeme, nuž... mäso je mäso. „Keď ho dám do polievky, bude z neho hovädzina,“ hovorí Klzká Sae a sprisahanecky žmurkne. Nikto v Sloji nepohrdne dobrým stehnom z divého psa, ale Mierotvorcovia, ktorí prichádzajú do Hobu, môžu byť trochu priberčivejší.

Keď skončíme na trhu, vyberieme sa k zadnému vchodu starostovho domu predať polovicu jahôd, pretože vieme, že ich mimoriadne obľubuje a môže si dovoliť zaplatiť, koľko za ne žiadame. Dvere otvorí starostova dcéra Madge. Je v tom istom ročníku ako ja. Človek by čakal, že sa bude správať snobsky, ale Madge je fajn. Stráni sa spoločnosti – ako ja. Keďže ani jedna z nás nemá skutočných priateľov,

často sme v škole spolu. Spoločne obedujeme, sedíme vedľa seba na zhromaždeniach, tvoríme dvojicu pri športových aktivitách. Rozprávame sa zriedka a obom nám to tak vyhovuje.

Dnes má na sebe namiesto fádneho školského oblečenia drahé biele šaty a svetlé vlasy si zviazala ružovou stužkou. Vyparádila sa kvôli žrebovaniu.

„Pekné šaty,“ povie Gale.

Madge sa naňho pozrie, či to myslí úprimne, alebo ironicky. Šaty sú naozaj krásne, ale za iných okolností by si ich nikdy neobliekla. Zovrie pery, a potom sa usmeje. „Ak ma pošlú do Sídla, musím vyzeráť dobre, no nie?“

Teraz je zmätený Gale. Hovorí to vážne, alebo si z neho uťahuje? Ja stavím na to druhé.

„Ty nepôjdeš do Sídla,“ skonštatuje Gale chladne. Pohľad mu zastane na malej okrúhlejšej brošni, ktorá zdobí šaty. Je z pravého zlata. Nádherná práca. Jednu rodinu by uživila niekoľko mesiacov. „Na koľkých papierikoch bude tvoje meno? Na piatich? Ja som bol na šiestich, keď som mal dvanásť.“

„Ona za to nemôže,“ bránim ju.

„Jasné, nikto nie je na vine. Je to proste tak,“ pripustí Gale.

Madgeina tvár sa zmení na kameň. Do ruky mi vtisne peniaze za jahody. „Veľa šťastia, Katniss.“

„Aj tebe,“ odpoviem a dvere sa zatvoria.

Mlčky kráčame k Sloju. Nepáči sa mi, že Gale rýpe do Madge, aj keď má pravdu. Systém žrebovania je nespravodlivý a najhoršie dopadnú tí najchudobnejší. Do žrebovania

sa každý dostáva v dvanástich rokoch, vtedy je vaše meno na jednom papieriku. V trinástich na dvoch a tak ďalej až do osemnástich, čo je posledný rok účasti na žrebovaní, keď vás zapíšu na sedem papierikov. Rovnaké pravidlo platí pre všetkých obyvateľov v každom z dvanástich obvodov Panemu.

Má to však háčik. Predstavte si, že ste chudobní a hladní ako my. Vtedy môžete požiadať, aby vaše meno vložili do žrebovacej gule viackrát, a to výmenou za kamienok. Každý kamienok má hodnotu skromnej ročnej zásoby obilia a oleja pre jedného človeka. Môžete to urobiť za každého člena rodiny. V dvanástich rokoch bolo moje meno na štyroch papierikoch. Raz, pretože som musela, a trikrát za kamienky na obilie a olej pre mňa, Prim a mamu. Tak som to musela urobiť každý rok. Počet papierikov v žrebovacej guli sa vždy pripočítava k predošlým, čo znamená, že v šestnástich rokoch ich tam budem mať dvadsať. Gale, ktorý má osemnásť a sedem rokov sa staral o päťčlennú rodinu, ich bude mať štyridsaťdva.

Z toho je jasné, prečo ho môže tak našťavať napríklad Madge, ktorá nikdy nepotrebovala kamienok. Pravdepodobnosť, že vytiahnu jej meno, je v porovnaní s nami, čo žijeme v Sloji, veľmi malá. Nie je to síce nemožné, ale veľmi nepravdepodobné. A hoci pravidlá stanovilo Sídlo a nie obvody – a už vôbec nie Madgeina rodina –, je ťažké necítiť odpor voči tým, ktorí nebojú o kamienky.

Gale vie, že jeho hnev voči Madge je nespravodlivý. Kedysi sa v lese rozčuľoval nad tým, že kamienky sú iba ďalším nástrojom na šírenie utrpenia v našom obvode. Je to

spôsob, ako zasiať nenávisť medzi hladujúcich robotníkov zo Sloja a tých, ktorí majú každý deň večeru. Kvôli tomu si nikdy nebudeme dôverovať. Je v záujme Sídla, aby nás rozdelili, povedal by mi, keby ho nik okrem mňa nemohol počuť. Keby nebol deň žrebovania. A keby dievča so zlatou ozdobou a bez kamienkov nepovedalo tú nepochybne škodnú poznámku.

Kým sa rozprávame, letmo pozriem na Galovu tvár, ktorá pod kamennou maskou ešte stále tlie. Jeho zlosť mi pripadá zbytočná, ale nikdy mu to nepoviem. Niežeby som s ním nesúhlasila, ale načo je dobré vykrikovať o Sídle uprostred lesa? Nič to nezmení. Svet preto nebude spravodlivejší a naše žalúdky to nenasýti. A navyše tým plaší korisť na okolí. Napriek tomu ho nechám kričať. Radšej nech to robí v lese než v obvode.

Rozdelíme si zisk a každý dostane dve ryby, niekoľko bochníkov dobrého chleba, bylinky, kilo jahôd, soľ, parafín a trochu peňazí.

„Uvidíme sa na námestí,“ rozlúčim sa.

„Obleč si niečo pekné,“ zamrmle.

Keď prídem domov, mama so sestrou sú už pripravené. Mama má krásne šaty ešte z čias, keď pracovala v lekárni. Prim má na sebe oblečenie z môjho prvého žrebovania – sukňu a našuchorenú blúzku. Trochu sa v nich stráca, ale mama ich upravila pomocou špendlíkov, aby jej nepadali. No blúzka sa jej na chrbte napriek tomu neustále vyťahuje zo sukne.

Čaká ma kaďa s teplou vodou. Zbavím sa špiny a potu z lesa a umyjem si vlasy. Na moje prekvapenie mi mama

pripravila jedny zo svojich pekných šiat. Sú bledomodré, rovnako ako topánky.

„Naozaj si ich mám obliecť?“ spýtam sa neveriacky. Snažím sa prestať odmietat jej pomoc. Istý čas som na ňu bola taká nazloštená, že som jej nedovolila, aby pre mňa čokoľvek urobila. A toto je od nej naozaj výnimočné gesto. Šaty z lepších čias pre mamu veľa znamenajú.

„Samozrejme. A ešte ti zapletiem vlasy,“ odpovie. Dovoľm jej utrieť mi hlavu a zapliesť vrkoč. V zrkadle, ktoré je opreté o stenu, sa sotva spoznávam.

„Si krásna,“ zašepká Prim.

„Vôbec sa na seba nepodobám.“ Objímam ju, pretože viem, že najbližšie hodiny pre ňu budú strašné. Je to jej prvé žrebovanie. Meno má iba na jednom papieriku, takže je takmer mimo nebezpečenstva. O kamienok som jej nedovolila požiadať. Lenže Prim má strach o mňa. Bojí sa, že by sa mohlo stať nemysliteľné.

Snažím sa ju chrániť, ako sa len dá, ale proti žrebovaniu som bezmocná. Muky, ktoré cítim vždy, keď ju niečo bolí, mi zvierajú hrud' a hrozí, že sa prejavia na tvári. Všimnem si, že blúzka jej vzadu znova vytrčá zo sukne, a prinútim sa zostať pokojná. „Zastrč si chvost, ty kačička,“ napravím jej blúzku.

„Kvak,“ zachichoce sa.

„Ty si celý kvak,“ poviem s úsmevom, ktorý u mňa dokáže vyvolať len ona. „Poďme sa najesť,“ navrhnem a zľahka ju pobožkám na temeno.

Ryby s bylinkami sa už dusia, ale tie budú na večeru. Jahody a chlieb sa tiež rozhodneme ušetriť na špeciálnu

hostinu po žrebovaní. Namiesto toho vypijeme mlieko od Priminej kozy Lady a zjeme tvrdý chlieb z obilia získaného za kamienok, i keď ani jedna z nás nemá veľmi chuť do jedla.

O jednej sa vydáme na námestie. Pokiaľ nezomierate, účasť je povinná. Večer organizátori navštívia všetkých neprítomných, a ak ich prichytia pri klamstve, hrozí im väzenie.

Škoda, že žrebovanie sa koná na námestí, pretože je to jedno z mála miest v Dvanástom obvode, kde by sa človek mohol cítiť príjemne. Lemujú ho obchody a v pracovných dňoch, najmä za dobrého počasia, pôsobí námestie sviaťtočne. Ale dnes je vo vzduchu napriek žiarivým transparentom, zaveseným na budovách, pochmúrna nálada. Televízne štáby usadené na strechách ako dravé vtáky ju nijako nezlepšujú.

Ludia mlčky prichádzajú a zapisujú sa. Žrebovanie je pre Sídlo tiež dobrou zámenkou na sledovanie populácie. Deti od dvanásť do osemnásť rokov naženú do lanom ohradeného priestoru podľa veku – najstaršie sú vpredu a najmladšie, ako Prim, vzadu. Rodinní príslušníci stoja naokolo a pevne sa držia za ruky. V dave sú však aj takí, ktorí buď nemajú koho stratiť, alebo im na tom prestalo záležať, a uzatvárajú stávky, ktoré dve mená tentoraz vytiahnu. Tipovať sa dá vek, pôvod, ale aj to, či sa zrúti a rozplácu. Väčšina ľudí sa so stávkarmi odmieta baviť, ale len veľmi opatrne, pretože viacerí z nich sú zároveň udavači a len málokto nikdy neporušil zákon. Mne by každý deň na love hrozilo zastrelenie, keby som sa nemohla spoľahnúť

na ochranu zo strany tých, ktorých chute uspokojujem. To však nemôže povedať každý.

Tak či onak, s Galom sa jednoznačne zhodujeme v tom, že keby sme si mali vybrať medzi smrťou hladom a guľkou do hlavy, zvolíme si tú druhú, oveľa rýchlejšiu alternatívu.

Čím viac ľudí prichádza, tým je na námestí tesnejšie, dusnejšie. Priestor je dosť veľký, ale pre všetkých zhruba osemtisíc obyvateľov Dvanásteho obvodu nestačí. Tých, čo prichádzajú medzi poslednými, posielajú do príľahlých uličiek, kde môžu všetko sledovať v priamom prenose na obrazovkách štátnej televízie.

Ocitnem sa v skupine šesnásťročných zo Sloja. Pozdravíme sa strohým kývnutím hlavy a potom upriamime pozornosť na dočasné pódium pred budovou súdu. Stoja na ňom tri stoličky, stupienok a dve veľké sklené gule – jedna pre chlapcov, druhá pre dievčatá. Upieram pohľad na prúžky papiera v dievčenskej guli. Na dvadsiatich z nich je úhľadne napísané meno Katniss Everdeenová.

Dve stoličky obsadia starosta Undersee, Madgein otec, vysoký plešivejúci muž, a Effie Trinketová, sprievodkyňa Dvanásteho obvodu, ktorá pricestovala priamo zo Sídla. Na tvári má desivý biely úškrnok, na hlave ružovkasté vlasy a oblečená je vo svetlozelenom kostýme. Chvíľu si niečo šepkajú, potom sa s obavami pozerú na prázdne miesto.

Keď zvon na radnici odbije dve hodiny, starosta sa postaví na stupienok a začne čítať. Každý rok je to rovnaké. Rozpráva nám históriu Panemu, krajiny, ktorá povstala z popola niekdajšej Severnej Ameriky. Spomína katastrofy, obdobia sucha, búrky, požiare, rozširujúce sa moria, pohlcujúce veľkú

časť pevniny, aj nelútostnú vojnu o zvyšky potravy. Výsledkom bol Panem a žiarivé Sídlo obklopené trinástimi obvodmi. V krajine zavládol mier a blahobyť. Potom však nastali dni temna, keď obvody povstali proti Sídlu. Dvanásť bolo porazených a trinásť zrovnali so zemou. Pakt o vlastizrade nám priniesol nové zákony, ktoré majú udržať mier, a vznikli Hry o život ako každoročné memento, že dni temna sa už nikdy nesmú opakovať.

Pravidlá Hier o život sú jednoduché. Ako trest za povstanie musí každý z dvanástich obvodov poslať na Hry dvoch účastníkov – jedno dievča a jedného chlapca, takzvaných vyvolených. Dvadsaťštyri vyvolených zatvoria do obrovskej arény, kde môžu naraziť na čokoľvek od rozpálenej púšte až po zmrznutú pustatinu. V priebehu niekoľkých týždňov súťažiaci bojujú na život a na smrť. Víťazom sa stáva ten vyvolený, ktorý prežije.

Odvádzať deti z našich obvodov a nútiť ich navzájom sa zabíjať, kým my sa iba nečinne prizeráme – takto nám Sídlo pripomína, že sme mu vydaní na milosť a nemilosť a že nádej na úspech ďalšej vzbury je nepatrná. Nech pritom používajú akékoľvek slová, skutočný odkaz je jasný: Pozerajte sa, ako vás pripravíme o deti, obetujeme ich, a vy s tým nič neurobíte. Ak pohnete čo i len prstom, do jedného vás zničíme. Presne tak ako Trinásť obvod.

Aby boli Hry nielen mučivé, ale navyše aj ponižujúce, Sídlo nám prikazuje, aby sme ich oslavovali, stali sa súčasťou športového zápolenia, ktoré stavia obvody proti sebe. Víťazný vyvolený získa pohodlný život v rodisku a jeho obvod zahrnú darmi, väčšinou vo forme potravín. Celý rok

Sídlo poskytuje obvodu víťaza obilie, olej a rozličné lahôdky, napríklad cukor, kým ostatní zápasia s hladom.

„Je to čas na pokánie i vďaku,“ prednesie starosta.

Potom prečíta zoznam víťazov Hier z Dvanásteho obvodu. Za sedemdesiatštyri rokov boli iba dvaja a len jeden z nich ešte žije. Je to Haymitch Abernathy, bruchatý muž stredného veku, ktorý sa v tomto okamihu s nezrozumiteľným hulákaním vytacká na pódium a zrúti sa na tretiu stoličku. Je opitý. Veľmi. Dav ho privíta symbolickým potleskom, ale muž je zmätený a pokúsi sa objasniť Effie Trinketovú, ktorá sa len tak-tak ubráni.

Starosta je zjavne rozrušený. Dobré vie, že televízia všetko natáča, a z Dvanásteho obvodu sa v tejto chvíli smeje celý Panem. Rýchlo sa pokúša strhnúť pozornosť späť na žrebovanie a predstaví Effie Trinketovú.

Rozžiarená a prekypujúca energiou, ako má vo zvyku, vybehne na stupienok, kde prednesie svoje typické: „Šťastné Hry o život! Nech šťastie stojí vždy na vašej strane!“ Jej ružové vlasy sú určite parochňa, pretože kučery má po stretnutí s Haymitchom mierne posunuté nabok. Chvíľu rozpráva o tom, aká je to pre ňu česť, že tu môže byť, hoci všetci vedľa, ako veľmi túži, aby ju preradili do lepšieho obvodu, kde majú skutočných víťazov, a nie opilcov, ktorí ju obťažujú pred zrakmi celého národa.

V dave zbadám Gala. Hľadá na mňa s povädnutým úsmevom. Tohtoročné žrebovanie je aspoň trochu zábavné. No odrazu si pomyslím na Galových štyridsaťdva papierikov vo veľkej sklenej guli a na to, že v porovnaní s mnohými ďalšími chlapcami šťastie nestojí na jeho strane. Možno

si myslí to isté o mne, lebo sa zrazu zamračí a odvráti sa. Chcela by som mu pošepkať, že v guli sú predsa tisíce papierikov.

Nastáva čas žrebovania. Effie Trinketová povie to, čo vždy: „Dámy majú prednosť!“ a prejde k sklenej guli s menami dievčat. Siahne dovnútra, ponorí ruku hlboko medzi papieriky a jeden vyloví. Dav zadrží dych. V tej chvíli by som začula bzučať muchu na opačnom konci námestia, zmocňuje sa ma nevoľnosť a zúfalo dúfam, len nech to nie som ja, len nech to nie som ja...

Effie Trinketová sa vráti k stupienku, vyrovná prúžok papiera a zvučným hlasom prečíta meno. Nie som to ja.

Je to Primrose Everdeenová.

2

Keď som raz nehybne sedela na strome a čakala na korisť, zadriemala som a spadla z výšky troch metrov na chrbát. Náraz mi vyrazil z pľúc všetok vzduch. Ležala som na zemi a pokúšala sa nadýchnuť alebo vydýchnuť.

Teraz sa cítim rovnako. Zabudla som dýchať, nemôžem hovoriť a som úplne stuhnutá. Prečítané meno mi rezonuje v hlave. Nieкто ma chytí za ruku. Je to chlapec zo Sloja. Napadne mi, že som začala padať a on ma zachytil.

To nie je možné! Niekde sa musela stať chyba. Prim bola na jedinom z tisícov papierikov! Pravdepodobnosť, že ju vytiahnu, bola taká malá, že som sa o ňu vôbec nebála. Vari som nespravila všetko, čo som mohla? Nevzala som si jej kamienok? Jediný papierik medzi tisíckami iných. Šťastie stálo na jej strane. Ani to však nestačilo!

Niekde v diaľke počujem smutné mrmlanie davu ako vždy, keď vyžrebujú dvanásťročné dieťa, pretože všetci to

považujú za nespravodlivé. A potom ju zbadám: smrteľne bledá tvár, ruky zovreté do pästí vedľa tela, meravo kráča k pódiu, a keď prejde okolo mňa, všimnem si, že blúzka na chrbte sa jej opäť vytiahla a visí nad pásom. A práve táto drobnosť, vykasaná blúzka, ktorá vyzerá ako kačací chvost, ma znova preberie.

„Prim!“ pridusene vykríknem a konečne sa môžem hýbať. „Prim!“ Nemusím sa predierať davom. Ostatné deti mi okamžite uhybajú z cesty, takže sa rozbehnem priamo k pódiu. Dostihnem ju vo chvíli, keď sa chystá vystúpiť na prvý schod. Jediným pohybom ruky ju stiahnem za seba.

„Dobrovoľne sa hlásim za vyvolenú!“ vyhrkne zo mňa.

Na pódiu nastane zmätok. V Dvanástom obvode sme nemali dobrovoľníka už niekoľko desaťročí a protokol zapadol prachom. Platí pravidlo, že po vyžrebovaní mena vyvoleného môže namiesto neho predstúpiť niekto iný rovnakého pohlavia, ak je vo veku od dvanásť do osemnásť rokov. V niektorých obvodoch, kde vyžrebovanie mena považujú za veľkú poctu a deti ochotne riskujú životy, je dobrovoľné prihlásenie za vyvoleného komplikované. No v Dvanástom okrsku, kde je slovo *vyvolený* takmer synonymom slova *mŕtvola*, dobrovoľníci vymreli.

„To je skvelé!“ povie Effie Trinketová. „Ale myslím, že najprv by sme mali predstaviť víťaza žrebovania, a až potom vyzvať dobrovoľníkov... a keď sa nejaký nájde, tak, ehm...“ rozpačito sa odmlčí.

„Čo na tom záleží?“ spýta sa starosta. Hľadá na mňa s utrápeným výrazom. Nepozná ma, ale matne mu niekoho pripomínam. Dievča, ktoré im nosí jahody. Dievča, s ktorým

sa občas rozpráva jeho dcéra. Dievča, ktoré sa pred piatimi rokmi spolu so sestričkou tislo k mame, keď mu ako najstaršiemu dieťaťu odovzdával medailu za statočnosť. Mala patriť otcovi, ktorého rozprášil banský výbuch. Pamätá si to? „Čo na tom záleží?“ opakuje chrapľavým hlasom. „Nech predstúpi.“

Prim za mojím chrptom sa hystericky rozkričí. Stisne ma chudými rukami ako zverák. „Nie, Katniss! Nie! Nemôžeš tam ísť!“

„Pusti ma, Prim!“ okríknem ju, pretože ma to rozruší a nechcem sa rozplakať. Keď budú večer v televízii opakovať zábery zo žrebovania, každý by si všimol moje slzy a považovali by ma za ľahký terč. Za slabocha. Také potešenie im nedoprajem. „Nechaj ma!“

Cítim, že ju odo mňa niekto odťahuje. Obrátim sa a vidím, že Gale zdvihol Prim zo zeme a ona sa mu zmieta v náručí. „Chod', Catnip,“ povie a očividne sa nesmierne usiluje, aby sa mu nechvel hlas. Odnáša sestru k mame. Zatnem zuby a stúpam po schodoch.

„Bravó!“ rozplýva sa Effie Trinketová. „To je pravý duch Hier!“ Teší sa, že aj v jej obvode sa konečne deje niečo zaujímavé. „Ako sa voláš?“

Namáhavo preglgnem. „Katniss Everdeenová.“

„Stavím nos medzi očami, že to dole bola tvoja sestra. Ale ty sa nenecháš pripraviť o všetku slávu, však? Prosím veľký potlesk pre najnovšiu vyvolenú!“ nadchýna sa Effie.

Všetkým obyvateľom Dvanásteho okrsku slúži ku cti, že sa neozve jediné tľapnutie. Dokonca ani od ľudí, čo zvierajú papiere so stávkami, hoci tým už zvyčajne na ničom

nezáleží. Možno ma videli v Hobe alebo vedia, kto bol môj otec, alebo poznajú Prim, ktorú nemožno nemilovať. A tak namiesto uznanlivého potlesku stojím v úplnom tichu, čo je najodvážnejšia forma odporu, akú si môžeme dovoliť. Mlčaním vyjadrujeme svoj nesúhlas. Považujeme to za nesprávne a neodpuštilné.

Potom sa stane niečo nečakané, aspoň pre mňa, pretože si nemyslím, že v Dvanástom obvode na mne niekomu extra záleží. No od chvíle, keď som vystúpila na pódium namiesto Prim, sa niečo zmenilo a zdá sa, že som stúpila na cene. Najprv jeden človek, potom dvaja, a napokon sa takmer všetci prítomní prostrednými tromi prstami ľavej ruky dotknú pier a natiahnu ich ku mne. Je to staré, zriedka používané gesto, ktoré občas vídať na pohreboch. Vyjadruje vďaku, obdiv a rozlúčku s niekým, koho milujete.

Teraz už naozaj hrozí, že sa rozplačem, no našťastie sa v tej chvíli ku mne cez celé pódium potáca Haymitch, aby mi zagrataloval. „Pozrite sa na ňu. Len sa na ňu pozrite!“ vykrikuje a objíma ma okolo ramien. Na stroskotanca je prekvapivo silný. „Páči sa mi!“ Z úst mu páchne alkohol a na posledný kúpeľ si sotva pamätá. „Má veľkú...“ Chvíľu si nevie spomenúť na správne slovo. „Guráž!“ zvolá napokon víťazoslávne. „Väčšiu než vy!“ Pustí ma a tacká sa k prednej časti pódia. „Väčšiu než vy!“ kričí s prstom namiereným priamo do kamery.

Hovorí to divákovi, alebo je natoľko opitý, že má odvahu posmievať sa Sídlu? To sa už nedozviem, pretože len čo otvorí ústa, aby pokračoval, zrúti sa z pódia a zostane tam v bezvedomí ležať.

Je odporný, ale som mu za to vďačná. Kým sa kamery venujú jemu, mám čas vydať priškrtený zvuk a pozbierať sa. Založím si ruky za chrbát a hľadím do diaľky. Vidím kopce, na ktoré som ráno liezla s Galom. Na okamih zatúžim, aby sme opustili obvod... odišli do lesa... ale viem, že som urobila dobre, keď som zostala. Kto by sa potom postavil za Prim?

Haymitcha položia na nosidlá a Effie sa pokúša rozprúdiť zábavu. „Aký úžasný deň!“ švitorí a narovnáva si parochňu, ktorá sa povážlivo naklonila doprava. „A to ešte nie je všetko! Teraz vyžrebujeme vyvoleného chlapca!“ V snahe spacifickovať parochňu sa cestou ku guli s menami chlapcov chytá za hlavu. Vytiahne prvý papierik, ktorý jej padne pod ruku. Rýchlo sa vráti na stupienok, a skôr než stihnem v duchu Galovi zaželať, aby to nebol on, prečíta meno. „Peeta Mellark.“

Peeta Mellark!

Och nie, pomyslím si. *Jeho nie!* Poznám to meno, hoci s jeho nositeľom som sa vlastne nikdy nerozprávala.

Šťastie dnes naozaj nestojí na mojej strane.

Sledujem ho, ako kráča k pódiu. Je stredne vysoký, územčistý, do čela mu padajú pramene popolavých vlasov. V tvári sa mu zrači šok, vnútri bojuje, aby nedal najavo svoje pocity, ale modré oči prezrádzajú strach, aký som tak často videla u koristi. Napriek tomu vyjde na pódium pokojne a postaví sa na svoje miesto.

Effie Trinketová vyzýva dobrovoľníkov, ale nikto sa nepohne. Viem, že Peeta má dvoch starších bratov – videla som ich v pekárni –, ale jeden je na Hry zrejme pristarý

a druhý sa neobetuje. Nie je to nič nezvyčajné. Aj oddanosť rodine má v deň žrebovania hranice. To, čo som spravila ja, bolo výnimočné.

Starosta číta dlhý a nudný Pakt o vlastizrade, tak ako každý rok po žrebovaní. Je to povinné, ale ja nepočúvam.

Prečo on? uvažujem. Vzápäti presviedčam samu seba, že na tom nezáleží. Peeta Mellark nie je môj priateľ. Nie sme dokonca ani susedia a nerozprávame sa. Zoči-voči sme sa stretli jediný raz pred niekoľkými rokmi. On si to už možno nepamätá, ale ja na to nikdy nezabudnem...

Stalo sa to počas toho najhoršieho obdobia. Otec zahynul pred troma mesiacmi pri banskom nešťastí, v najmrazivejšom januári, aký si kto pamätal. Otupenosť z jeho straty pominula, no bolesť kedykoľvek nečakane zaútočila, prinútila ma skrčiť sa a telo sa mi otriasalo vzlykmi. *Kde si?* donekonečna som si kládla tú istú otázku. *Kam si sa podel?* Samozrejme, že mi nikto neodpovedal.

Obvod nás za jeho smrť odškodnil trochou peňazí, ktoré stačili akurát na jeden mesiac smútenia, kým si moja matka mala nájsť prácu. Lenže nenašla. Nerobila nič, iba sedela na stoličke alebo sa čoraz častejšie chúlila na posteli pod prikrývkou a pohľad upierala do diaľky. Len raz za čas sa pohla, akoby hnaná náhlým popudom, no po chvíli opäť upadla do nehybnosti. Ani Primino prosíkanie s ňou nepohlo.

Vydesilo ma to. Dnes viem, že mama sa prepadla do akéhosi temného sveta smútku, ale vtedy som mala pocit, že som spolu s otcom prišla aj o matku. V jedenástich rokoch – Prim mala iba sedem – som sa musela postaviť na čelo rodiny a postarať sa o ňu. Nemala som na výber. Na

trhu som kupovala potraviny a varila som ich najlepšie, ako som vedela. Snažila som sa, aby sme s Prim nevyzerali zanedbané. Ak by sa rozchýrilo, že mama sa o nás nevie postarať, obvod by nás rozdelil a mňa so sestrou by umiestnili do domova pre opustené deti. V škole som také deti vídávala. Spomínala som si na smútok v ich očiach, odtlačky zlostných dlaní na lícach a na beznádej, ktorá im nahrbila plecia. Nikdy by som nedopustila, aby niečím takým prešla Prim. Roztomilá, krehká Prim. Keď mi tiekli slzy, aj ona sa rozplakala, hoci nepoznala dôvod. Pred odchodom do školy česala a zapletala mame vlasy a každý večer utierala otcovo zrkadlo na holenie, pretože neznášala vrstvy uhoľného prachu, ktoré sa usadzovali na všetkom v Sloji. Domov pre opustených by ju rozdrvil ako chrobáka, preto som našu situáciu udržiavala v tajnosti.

Lenže peniaze sa minuli a hrozila nám smrť hladom. Neustále som si hovorila, že musím vydržať aspoň do ôsmeho mája, keď dosiahnem vek dvanásť rokov a budem môcť požiadať o kamienok na obilie a olej, aby som nás nakrmila. Dovtedy ešte zostávalo niekoľko týždňov. Vedela som, že to nemusíme prežiť.

Smrť hladom nie je v Dvanástom obvode ničím neobvyklým. Každý už niekedy videl obeť hladu: starších ľudí, ktorí nevládzu pracovať, deti z rodín, kde je priveľa hladných krkov, či tých, čo sa zranili v bani. Potulujú sa po uliciach a jedného dňa natrafíte na niektorého z nich, ako sa nehybne opiera o múr alebo leží na Lúke, z domu počujete nárek a po telo prídu Mierotvorcovia. Hlad sa nikdy neuvádza ako oficiálna príčina úmrtia. Vždy je to

chrípka, oslabená imunita alebo zápal pľúc. Ale to nikoho neoklame.

V to popoludnie, keď som stretla Peetu Mellarka, pršal vytrvalý ľadový dážď. Chcela som v meste na verejnom trhovisku predať obnosené detské šaty Prim, ale nikto o ne nemal záujem. Otec ma síce niekoľkokrát vzal do Hobu, ale sama som sa na to drsné miesto neodvažovala. Dážď premáčal loveckú bundu po otcovi a premrzla som na kosť. Tri dni sme jedli iba prevarenú vodu s trochou suchých listov mäty, ktoré som našla v zadnej časti príborníka. Keď trhovisko zatvárali, triasla som sa tak silno, že mi batôžtek šiat spadol do mláky. Nezohla som sa poň zo strachu, že omdliem od vyčerpania a viac nevstanem. Oblečenie aj tak nikto nechcel.

Domov som sa vrátiť nemohla, pretože ma tam čakala mama s neprítomným pohľadom a moja malá sestra s prepadnutými lícami a popraskanými perami. S beznádejne prázdnyimi rukami by som nedokázala vojsť do miestnosti, kde dymil oheň z vlhkých konárov, ktoré som pozbierala na okraji lesa, keď sa minulo uhlie.

Tackala som sa blatistou cestou poza obchody, v ktorých nakupujú najbohatší ľudia v meste. Majitelia bývajú priamo nad obchodmi, takže som vlastne kráčala po ich dvoch. Spomínam si na obrysy hriadok pripravených na jar, na jednu či dve kozy v ohrade a na premočeného psa, ktorý sa porazenecky krčil v blate, povrazom priviazaný ku kolu.

V Dvanástom obvode sa každá krádež trestá smrťou. Napadlo mi, že možno nájdem niečo v smetníkoch, čo sa nepovažuje za kradnutie. Kosti za mäsiarstvom alebo ze-

leninu za obchodom s potravinami... čokoľvek, čo by nikto okrem našej zúfalej rodiny nejedol. Lenže smetníky nanešťastie nedávno vyprázdnili.

Keď som prechádzala okolo pekárstva, vôňa čerstvého chleba bola taká silná, až sa mi z toho zatočila hlava. Pece sa nachádzali v zadnej časti a otvorenými kuchynskými dverami prenikala von zlatistá žiara. Stála som tam uchvátená teplom a lahodnou arómou, kým nezačalo znova pršať a neprebrali ma ľadové kvapky stekajúce po chrbte. Zdvihla som veko pekárovho smetníka a zistila, že je tiež úplne prázdny.

Začula som, že na mňa niekto kričí. Keď som zdvihla hlavu, uvidela som pekárovu ženu, ktorá mi prikazovala, aby som sa odtiaľ pratala, inak zavolá Mierotvorcov, a reptala, že má plné zuby faganov zo Sloja, čo sa jej prehrabávajú v odpadkoch. Nemala pre mňa pekného slova a ja som sa nevedela brániť. Keď som položila veko na miesto a ustúpila, všimla som si chlapca so svetlými vlasmi, vyzerajúceho spoza matkinho chrbta. Poznala som ho zo školy. Chodil do môjho ročníka, ale nevedela som, ako sa volá. Ako by som mohla, keď patril k mestským deťom? Jeho matka sa s huntraním vrátila do pekárne, ale on musel vidieť, ako som zašla za ohradu s prasaťom a oprela sa o starú jablňu. Doľahlo na mňa poznanie, že domov prídem naprázdno. Podlomili sa mi kolena a zviezla som sa na zem. Nevedela som, čo mám robiť. Bola som príliš chorá, slabá a veľmi, veľmi vyčerpaná. *Nech zavolajú Mierotvorcov a vezmú nás do domova pre opustené deti*, pomyslela som si. *Alebo nech tu radšej na mieste zomriem.*

Z pekárne sa ozval buchot, žena sa znova rozkričala, počula som úder a otupene som uvažovala, čo sa deje. Blížili sa ku mne čvachtavé kroky a napadlo mi, že to je ona. Ide ma odtiaľ vyhnáť palicou. Nebola to však žena, ale jej syn. V náručí niesol dva veľké bochníky chleba, ktoré zrejme spadli do ohňa, pretože mali dočierna obhorenú kôrku.

Matka za ním kričala: „Hod' ich prasať, ty hlupák! Žiadny slušný človek si nekúpi spálený chlieb!“

Syn trhal kusy spálenej kôrky a hádzal ich do válova. V pekárni zazvonil zvonec a jeho matka odišla obslúžiť zákazníka.

Chlapec sa na mňa ani nepozrel, ale ja som ho sledovala. Kvôli chlebu aj kvôli škrabancu na líci. Čím ho udrela? Nás rodičia nikdy nebili. Niečo také som si nevedela ani predstaviť. Obzrel sa k pekárni, akoby sa uisťoval, že vzduch je čistý, a keď sa znova obrátil k prasať, hodil mi chlieb. Vzápätí preletel vzduchom aj druhý bochník, chlapec sa vrátil do pekárne a zavrel za sebou dvere.

Neveriaco som civela na chleby. Okrem kúska spáleného miesta im nič nechýbalo. Chcel, aby som si ich vzala? Určite áno, inak by mi neležali pri nohách. Rýchlo som si ich strčila pod bundu, kým ma niekto nezbadá. Horúci chlieb ma pálil, ale ja som ho iba pevnejšie zovrela.

Kým som prišla domov, bochníky trochu ochladli, ale vnútri boli stále teplé. Položila som ich na stôl. Prim natiahla ruky, aby si kúsok odtrhla, ale prinútila som ju sadnúť si, dotiahla som k stolu aj mamu a naliala som teplý čaj. Oškrabala som obhorené časti a zvyšok nakrájala. Krajec

po krajci sme zjedli celý bochník. Bol to dobrý, výdatný chlieb plnený hrozienkami a orechmi.

Oblečenie som dala usušiť k ohňu, potom som vliezla pod perinu a upadla do bezsenného spánku. Až na druhý deň ráno mi napadlo, že chlapec mohol spáliť chleby úmyselne. Hodil ich do ohňa, aj keď vedel, že ho potrestajú, a potom mi ich dal. Vzápätí som tú myšlienku zavrhla. Musela to byť náhoda. Prečo by to robil? Ved' ma ani nepoznal. No už to, že mi chlieb hodil, bola od neho veľká láskavosť, za ktorú mohol dostať poriadnu bitku. Nevedela som si jeho konanie vysvetliť.

Na raňajky sme zjedli po krajci chleba a odišli do školy. Cez noc akoby konečne prišla jar. Vzduch bol príjemne teplý, po oblohe plávali nadýchané oblaky. Na školskej chodbe som zazrela toho chlapca. Líce mu opuchlo a pod okom mal tmavú modrinu. Stál so svojimi spolužiakmi a nijako nedal najavo, že ma vidí. Keď som však popoludní vzala Prim a vykročili sme domov, videla som, že ma pozoruje z opačnej strany dvora. Naše oči sa na okamih stretli, potom odvrátil hlavu. Zahanbene som sklopila zrak a vtedy som zbadala prvú tohoročnú púpavu. V hlave sa mi rozsvietilo. Spomenula som si na hodiny strávené s otcom v lese, a odrazu som vedela, ako prežijeme.

Do dnešného dňa sa mi v mysli spája tento chlapec, Peeta Mellark, chlieb, ktorý mi dodal nádej, a púpava, čo mi pripomenula, že nie je všetko stratené. Naše pohľady sa na školskej chodbe ešte niekoľkokrát stretli, ale zakaždým som sa rýchlo odvrátila. Mám pocit, že mu niečo dlhuje, a to neznášam. Keby som mu niekedy poďakovala, možno

by som teraz nebola taká zmätená. Viackrát som na to myslela, ale nikdy sa nenaskytla vhodná príležitosť. A odteraz sa už nikdy nenaskytne. Chystajú sa nás hodiť do arény, kde budeme bojovať na život a na smrť. Ako mu mám v takej situácii poďakovať? Pochybujem, že by to znelo úprimne, keď vie, že sa čoskoro pokúsím podrezať mu hrdlo.

Starosta dočíta bezútešný Pakt o vlastizrade a naznačí, aby sme si podali ruky. Peetova dlaň je pevná a teplá ako čerstvé bochníky chleba. Pozrie sa mi priamo do očí a upokojujúco mi stisne ruku. Ale možno je to len krč z nervozity.

Keď sa konečne ozve hymna Panemu, obrátime sa tvármi k davu.

Bude nás tam dvadsaťštyri, pomyslím si. Pri troche šťastia ho zabije niekto iný.

Ibaže šťastie sa mi v poslednom čase skôr vyhýba.

3

Keď dohrá hymna, uväznia nás. NeznaMENÁ to, že nám nasadia putá alebo niečo podobné, ale skupina Mierotvorcov nás odvedie do budovy súdu. Možno to robia preto, že v minulosti sa niektorí vyvolení pokúsili ujsť. Ja si však na nič podobné nespomínam.

Zavedú ma do jednej z miestností a nechajú osamote. Toľko bohatstva pohromade som ešte nevidela. Na podlahe ležia hrubé, husté koberce, pohovku a stoličky pokrýva zamat. Poznám tú látku, mama z nej má golier na šatách. Keď si sadnem na pohovku, hladím jej povrch prstami. Pomáha mi to upokojiť sa pred najbližšou hodinou, ktorú majú vyvolení na rozlúčku so svojimi najbližšími. Nesmiem dať najavo rozrušenie, ani opustiť miestnosť s opuchnutými očami a červeným nosom. Nemôžem si dovoliť plakať, pretože aj na stanici budú striehnuť kamery.

Ako prvé prichádzajú mama so sestrou. Natiahnem ruky k Prim. Skočí mi do náručia, ruky ovinie okolo krku a hlavu položí na plece, ako to robievala, keď bola ešte maličká. Mama si k nám sadne a objíme nás. Niekoľko minút mlčíme. Potom im pripomínam, čo všetko musia urobiť, keď tu s nimi nebudem.

Prim nesmie žiadať o kamienky. Pri troche skromnosti vyžijú z predaja kozieho mlieka a syra a tiež vďaka malej lekárni, ktorú mama otvorila pre ľudí v Sloji. Gale jej zaobstará bylinky, ktoré nepestuje, ale musí mu ich dôkladne opísať, pretože on ich nepozná tak dobre ako ja. Takisto im bude nosiť koristiť – asi pred rokom sme o tom uzavreli dohodu – a zrejme za to nebude nič chcieť, ale aj tak by sa mu mali odvdáčiť buď mliekom, alebo liekmi.

O tom, že by sa Prim mala naučiť loviť, sa ani nezmie-
nim. Niekoľkokrát som sa o to pokúšala, ale zakaždým to dopadlo zle. V lese sa bála a kedykoľvek som niečo zastrelila, rozplakala sa a chcela vedieť, či zvieratko po návrate domov vyliečime. Vie sa však postarať o svoju kozu, preto sa sústredím na to.

Keď skončím s pokynmi ohľadom paliva, obchodovania a školy, obrátim sa k mame a pevne ju chytím za rameno. „Teraz ma pozorne počúvaj, dobre?“ Vyplašená mojou nástojčivosťou prikývne. Určite tuší, čo sa jej chystám povedať. „Nesmieš ju opustiť,“ poviem.

Matka sklopí zrak. „Ja viem. Už to neurobím. Nemohla som si pomôcť...“

„Tentoraz budeš musieť. Nemôžeš sa uzavrieť do seba a nechať Prim napospas svetu. Nebudem tu, aby som sa

o vás postarala. Nezáleží na tom, čo sa stane. Nech uvidíte na obrazovke čokoľvek, musíš mi sľúbiť, že sa s tým vyrovnáš!“ Posledné slová takmer zakričím. Je v nich všetok hnev a strach, ktorý som cítila, keď podľahla krutej apatii.

Vytrhne sa z môjho zovretia, sama nahnevaná. „Bola som chorá. Keby som mala lieky, ktoré mám teraz, dostala by som sa z toho.“

Možno je to pravda. Videla som ľudí, ktorých vyliečila z ochromujúceho zármutku. Možno je to naozaj choroba, ale teraz jej nesmie podľahnúť.

„Tak ich užívaj a postaraj sa o Prim!“ prikážem jej.

„Ja to zvládnem, Katniss,“ povie sestra a zovrie mi tvár do svojich dlaní. „Ale aj ty si musíš dávať pozor. Si rýchla a odvážna – možno vyhráš.“

Nemôžem zvíťaziť a Prim to v hĺbke srdca určite cíti. Súperi budú nad moje schopnosti. Deti z bohatších obvodov, kde je víťazstvo ohromnou poctou, a ktoré sa celý život pripravovali na túto príležitosť. Chlapci, trojnásobne väčší odo mňa. Dievčatá, ktoré poznajú dvadsať rozličných spôsobov, ako niekoho zabiť nožom. Pravdaže tam budú aj takí ako ja, ale tí skončia hneď na začiatku.

„Možno,“ pripustím. Keby som sa vopred zmierila s prehrou, nemala by som právo žiadať od mamy, aby bola silná. Okrem toho nemám v povahe vzdávať sa bez boja ani v beznádejnej situácii. „A budeme bohatí ako Haymitch.“

„Nemusíme byť bohatí. Stačí, že sa vrátiš domov. Budeš sa snažiť? Zo všetkých síl?“ spýta sa Prim.

„Celkom určite. Prisahám,“ ubezpečím ju. Budem musieť – už kvôli Prim.

Potom sa vo dverách objaví Mierotvorca a oznámi, že náš čas vypršal. Objímame sa tak silno, až to bolí, a ja neustále opakujem: „Mám vás rada. Obe vás veľmi ľúbim.“ Odpovedajú mi rovnako a potom im Mierotvorca prikáže odísť a zatvorí dvere. Zaborím hlavu do zamatového van-kúša, akoby to mohlo niečo zmeniť.

Do miestnosti vstúpi niekto ďalší. Zdvihnem hlavu a prekvapí ma, keď uvidím pekára, otca Peetu Mellarka. Nechápem, prečo ma prišiel navštíviť. Čoskoro sa pokúsim zabiť jeho syna. Trochu sa však poznáme a ešte lepšie pozná Prim. Keď predáva v Hobe kozí syr, zakaždým mu odloží dva kúsky a pekár jej za to dá štedrý kus chleba. Vždy najprv počkáme, kým nemá pri sebe tú svoju bosorku, pretože on je oveľa milší. Som si istá, že on by syna kvôli spálenému chlebu nikdy neudrel tak ako ona. Ale prečo za mnou prišiel?

Pekár sa rozpačito posadí na kraj jednej z prepychových stoličiek. Je to mohutný muž so širokými ramenami a jazykmi od popálenín po rokoch práce pri peci. Len pred chvíľou sa musel rozlúčiť so synom.

Z vrecka kabáta vytiahne biele papierové vrečko a podá mi ho. Je plné keksíkov. Niečo také sme si nikdy nemohli dovoliť.

„Ďakujem,“ poviem. Pekár nie je zvyčajne veľmi zhovorčivý a dnes hľadá slová ešte ťažšie. „Ráno som jedla váš chlieb. Môj kamarát Gale ho od vás dostal za veveričku.“ Prikývne, akoby si spomínal. „Nebol to pre vás veľmi výhodný obchod,“ skonštatujem. Pokrčí plecami, akoby na tom nezáležalo.

Ďalej mi nič nenapadá, a tak sedíme mlčky, až kým poňho nepríde Mierotvorca. Pekár vstane a odkašle si. „Dám pozor na malú. Postarám sa, aby mala čo jesť.“

Po týchto slovách sa mi dýcha voľnejšie. So mnou ľudia obchodujú, ale Prim majú úprimne radi. Možno vďaka tomu prežije.

Aj nasledujúci hosť je nečakaný. Madge kráča priamo ku mne. Neplače a nie je ani v rozpakoch, ale v jej hlase znie prekvapivá naliehavosť. „Do arény ti dovoľia vziať si jednu vec zo svojho obvodu, aby ti pripomínala domov. Vezmeš si toto?“ Podá mi zlatú ozdobu, ktorú mala ráno na šatách. Predtým som si ju veľmi nevšímala, ale teraz vidím, že je na nej malý vtáčik s rozpätými krídlami.

„Tvoja brošňa?“ spýtam sa. Symbolický kus ošatenia z môjho obvodu je to posledné, na čo v tejto chvíli myslím.

„Pripnem ti ju, dobre?“ Nečaká na odpoveď, nakloní sa ku mne a pripevní mi vtáčika na šaty. „Musíš mi sľúbiť, že si ho vezmeš do arény, Katniss,“ žiada ma. „Sľubuješ?“

„Áno,“ prikývnem. Najprv keksy, teraz brošňa... Dostávam samé nečakané dary. Madge mi venuje ešte jeden – bozk na líce. Potom sa vytratí a mne napadne, že po celý čas bola možno mojou priateľkou.

Napokon prichádza Gale, a hoci medzi nami nie je nič vážnejšie, keď roztvorí náruč, bez váhania ho objímam. Jeho telo je mi povedomé – spôsob, akým sa pohybuje, vôňu dymu a dokonca aj rytmus jeho srdca poznám z tichých okamihov na love –, ale toto je po prvý raz, čo sa ho naozaj dotýkam a vnímam jeho pevné svaly.

„Počúvaj,“ začne. „Získať nôž by nemal byť problém, ale ty sa musíš dostať k luku. S ním máš najväčšie šance.“

„Čo ak žiadne nebudú?“ spýtam sa a myslím na rok, keď mali vyvolení iba hrozivé palice s hrotmi, ktorými museli jeden druhého ubíť na smrť.

„Tak si ho vyrobíš,“ odvetí Gale. „Aj slabý luk je lepší ako žiadny.“

Niekoľkokrát som sa márne pokúšala napodobniť otcove luky. Nie je to také ľahké. Ani jemu sa vždy nepodarili.

„Veď ani neviem, či tam bude drevo,“ namietam. Raz nahnali súťažiacich do arény, v ktorej nebolo nič okrem kameňov, piesku a špinavého krovia. Vtedy som Hry obzvlášť nenávidela. Mnohých vyvolených uštipli jedovaté hady alebo od smädu zošaleli.

„Odkedy polovica detí zmrzla, takmer vždy je tam drevo,“ podotkne Gale. „Predlžuje to zábavu.“

To je pravda. Raz sme počas Hier o život sledovali, ako hráči v noci zomierali na podchladenie. Sotva ich bolo vidieť, pretože boli skrútení do kľbiek. Nemali drevo na oheň či fakle. V Sídle to považovali za veľké sklamanie. Tichá smrť bez krvi. Odvtedy sa vždy pokúšajú zabezpečiť dostatok dreva.

„Máš pravdu.“

„Je to ako lov, Katniss. A ty si najlepší lovec, akého poznám,“ povzbudzuje ma.

„Toto je iné. Budú ozbrojení a na rozdiel od koristi premýšľajú.“

„Lenže ty máš viac skúseností zo skutočného lovu. Vieš, ako zabíjať.“

„Ale nie ľudí,“ protestujem.

„Aký je v tom rozdiel?“ zamračí sa Gale.

Najstrašnejšie je, že ak nebudem myslieť na to, že sú to ľudia, naozaj v tom nebude nijaký rozdiel.

Znovu sa objavujú Mierotvorcovia. Gale chce byť ešte chvíľu so mnou, ale oni ho odvádzajú a mňa sa zmocňuje panika. „Nedovoľ, aby zomreli od hladu!“ kričím a držím ho za ruku.

„Nedovolím! Vieš, že sa na mňa môžeš spoľahnúť! Chcem, aby si vedela, Katniss, že...“ Vtom nás od seba odtrhnú, zabuchnú dvere a ja sa už nedozviem, čo mi chcel povedať.

Na železničnú stanicu je to z budovy súdu kúsok. Ešte nikdy som sa neviezla autom a aj na voze som sedela len niekoľkokrát. V Sloji sú najpoužívanejším dopravným prostriedkom vlastné nohy.

Ešte šťastie, že som neplakala. Stanica sa hemží reportérmi, ktorí mi strkajú do tváre kamery ako otravný hmyz. Nasadím roky trénovaný kamenný výraz. Na televíznej obrazovke na stene vysielajú v priamom prenose môj príchod. Poteší ma, že vyzerám takmer znudene.

Peeta Mellark na rozdiel odo mňa očividne plakal a zaujme ma, že sa to ani nepokúša zamaskovať. Napadne mi, či to nie je jeho stratégia. Ak bude vyzeráť slabý a vystrašený, protivníci ho podcenia a ľahšie sa prebojuje do finále. Pred niekoľkými rokmi to veľmi dobre využila Johanna Masonová zo Siedmeho obvodu. Pôsobila dojmom ufňukaného zbabelca a nikto si ju nevšímal, kým nezostala nažive len hŕstka vyvolených. Ukázalo sa, že vie veľmi kruto zabíjať.

Bolo to od nej dôvtipné. Ale Peeta Mellark je syn pekára a podobná taktika sa k nemu nehodí. Vždy mal dostatok jedla a z neustáleho prenášania podnosov s chlebom sa mu rozšírili ramená a zmocnel. Ťažko niekoho presvedčí o opaku fňukaním.

Niekoľko minút musíme stáť vo dverách vlaku, aby sa nás kamery nasýtili, potom nám dovoľia vojsť dnu a dvere sa za nami milosrdne zatvoria. Vlak sa v okamihu pohne.

Rýchlosť mi vyrazí dych. Vlakom som sa nikdy neviezla, pretože cestovanie do iných obvodov je zakázané, výnimkou je iba oficiálne povolený transport. V našom prípade ide najmä o prepravu uhlia. Toto však nie je vlak na prevoz uhlia, ale jeden z rýchlych modelov používaných v Sídle, ktoré dosahujú priemernú rýchlosť okolo štyristo kilometrov za hodinu. Cesta do Sídla nepotrvá ani deň.

V škole nám hovorili, že Sídlo postavili na mieste, ktoré sa kedysi volalo Skalisté vrchy. Dvanásty obvod patrilo do regiónu nazývaného Apalačské pohorie. Uhlie sa tu dolovalo už pred stovkami rokov, preto musia baníci zostupovať tak hlboko.

Všetko napokon skončí pri uhlí. Okrem čítania a matematiky má väčšina vyučovania niečo spoločné s baníctvom. Ďalšou výnimkou sú lekcie z dejín Panemu. Sú to hlavne táraniny o tom, za čo máme byť Sídlu vďační. O skutočnej podstate vzbury obvodov nám určite nehovoria všetko, ale veľmi sa nad tým nezamýšľam. Nech je pravda akákoľvek, neviem si predstaviť, ako by nás mohla nasýtiť.

Vlak prevážajúci vyvolených je ešte luxusnejší než miestnosť v súdnej budove. Obaja máme vlastné izby so

spálňou, šatňou a kúpeľňou s tečúcou teplou i studenou vodou. Doma musíme vodu zahrievať.

Zásuvky sú plné drahých šiat a Effie Trinketová mi povie, že môžem robiť, čo len chcem, obliecť si, čo sa mi zapáči, pretože všetko je to pre mňa. Mala by som to stihnúť do večere, ktorú budú podávať o hodinu. Vyzlečiem si mamine modré šaty a vojdem do horúcej sprchy. Ešte nikdy som sa nesprchovala. Pripomína mi to teplý letný dážď. Oblečiem si tmavozelenú košeľu a nohavice.

V poslednej chvíli si spomeniem na ozdobu od Madge. Po prvý raz si ju pozorne prezriem. Vtáčik je uprostred zlatého prstenca, ktorého sa dotýka iba koncami rozprestretých krídel. Spoznávam ho – je to drozdajka.

Sú to zábavné vtáky a zároveň čosi ako facka do tváre Sídla. Počas vzbury totiž vyšľachtili niekoľko geneticky upravených zvierat, ktoré využívali ako zbrane. Bežne sa im hovorilo mutanti. Jedným z nich bol zvláštny vták, tárajka, ktorý si vedel zapamätať a opakovať celé rozhovory. Boli to výlučne samččky s dobrým orientačným zmyslom. Vypúšťali ich v oblastiach, kde sa ukrývali nepriatelia Sídla. Keď vták nazbieral informácie, letel späť do centra, kde všetko zaznamenali. Obyvateľom obvodov nejaký čas trvalo, kým zistili, ako sa prenášajú ich súkromné rozhovory. Potom rebeli, samozrejme, posielali Sídlu samé lži a dobre sa na tom zabávali. Centrá napokon uzavreli a vtáky nechali napospas osudu v divočine, kde mali vyhynúť.

Ibaže sa tak nestalo. Tárajky sa namiesto toho páрили so samičkami drozdca mnohohlasého, čím vznikol nový druh schopný opakovať vtáčí spev i ľudské melódie. Stratili

schopnosť artikulovať slová, ale stále vedeli napodobniť širokú škálu ľudských zvukov od detského džavotania až po hlboký mužský hlas. A tiež mohli opakovať piesne. Nie iba pár nôt, ale celé piesne s mnohými slohami. Stačilo, že sa im páčil váš hlas a mali ste dostatočnú trpezlivosť.

Môj otec mal drozdajky veľmi rád. Počas lovu im spieval a pískal zložité piesne a ony ho po chvíli napodobnili. Každý nemá to šťastie. Ale vždy, keď spieval môj otec, všetky vtáky na okolí stíchli a počúvali. Mal nádherný vysoký a čistý hlas plný života. Pri jeho počúvaní sa vám chcelo zároveň plakať i smiať sa. Po otcovej smrti som sa nemohla prinútiť pokračovať v tomto rituáli. No aj tak z malého zlatého vtáčika vyžaruje čosi upokojujúce. Akoby som mala so sebou kúsok zo svojho otca, ktorý ma ochraňuje. Pripnem si ho na košeľu. Na zelenom pozadí vyzerá, akoby letel cez les.

Effie Trinketová ma príde zavolať na večeru. Nasledujem ju úzkou kymácajúcou sa chodbičkou do jedálenského vozňa s vyleštenými obkladanými stenami. Všetok riad na stole vyzerá nesmierne krehko. Peeta Mellark tam sedí a čaká na nás. Stolička vedľa neho je prázdna.

„Kde je Haymitch?“ spýta sa Effie veselo.

„Keď som ho videl naposledy, hovoril, že si ide zdriemnuť,“ povie Peeta.

„Nuž, bol to vyčerpávajúci deň,“ skonštatuje Effie Trinketová. Myslím, že Haymitchova neprítomnosť jej vyhovuje, a ani sa jej nečudujem.

Večera pozostáva z niekoľkých chodov: hustá mrkvová polievka, zelený šalát, kúsky jahňaciny so zemiakovou

kašou, nasleduje syr s ovocím a čokoládový koláč. Effie nám neustále pripomína, aby sme si nechali miesto na ďalšie chody, ale ja sa napchávam, pretože toľko dobrého jedla som ešte nemala a okrem toho priať pred začiatkom Hier niekoľko kilogramov nemusí byť na škodu.

„Vy ste aspoň dobre vychovaní,“ povie Effie, keď dojdáme hlavný chod. „Tí dvaja, ktorých som sprevádzala pred rokom, jedli rukami ako divosi. Úplne mi pokazili chuť do jedla.“

Vlani súťažili za Dvanásty obvod deti so Sloja, ktoré nemali ani jeden deň v živote dostatok jedla, preto bola pri plnom stole dobrá výchova to posledné, na čo mysleli. Peeta je syn pekára a mňa so sestrou mama naučila správne stolovať, preto viem narábať s vidličkou a nožom. Trinckovej poznámka ma však natoľko naštvála, že zvyšok večere dojem prstami a potom si ich utriem do obrusu. Effie len tuhšie zovrie pery.

Keď sme hotoví, mám problém udržať jedlo v žalúdku. Aj Peeta je trochu zelený. Naše telá nie sú navyknuté na takú výdatnú stravu, ale ak v sebe dokážem udržať zmes myšacieho mäsa, prasacích vnútorností a kôry stromu – čo je zimná špecialita Klzkej Sae –, musím zvládnuť aj toto.

Prejdeme do ďalšej časti vlaku, pozrieť si rekapituláciu žrebovania v ostatných obvodoch Panemu. Snažia sa rozložiť ich rovnomerne na celý deň, aby ich mohli diváci sledovať celé v priamom prenose, ale v skutočnosti sa to môže podariť iba obyvateľom Sídla, ktorí sa žrebovania nemusia zúčastniť osobne.

Postupne vidíme všetky žrebovania, počujeme mená a nájde sa aj dobrovoľník. Všímame si tváre detí, s ktorými budeme súperiť. Niekoľkí ma hneď upútajú: ozrutný chlapec z Druhého obvodu, ktorý sa prihlási dobrovoľne; dievča s líščou tvárou a uhladenými ryšavými vlasmi z Piateho obvodu; chlapec so zmrzačenou nohou z Desiateho obvodu. No najväčšmi mi utkvie v pamäti dvanásťročné dievčatko z Jedenásteho obvodu. Má tmavohnedú pokožku aj oči, ale postavou a správaním sa veľmi ponáša na Prim. Jediný rozdiel je v tom, že keď sa postaví na pódium a vyzvú dobrovoľníkov, vo vzduchu sa ozýva iba hvízdanie vetra medzi chatrnými budovami naokolo. Nikto sa nehrnie zaujať jej miesto.

Nakoniec ukazujú Dvanásty obvod. Vyžrebugujú Prim a ja sa rozbehnem k pódiumu namiesto nej. Keď sestru odstrčím, v hlase mi znie zúfalstvo, akoby som sa bála, že ma nikto nebude počuť a Prim odvedú. No samozrejme, že ma počujú. Vidím Gala, ako ju odo mňa odtrhne, a ja stúpam po schodoch. Komentátori nevedia, ako reagovať na tichý prejav úcty, keď dav odmietne zatlieskať. Jeden povie, že Dvanásty obvod bol vždy zaostalejší, ale miestne zvyky sú pôvabné. Akoby ho počul, Haymitch spadne z pódia a komentátori komicky zjajknú. Potom prečítajú Peetovo meno a on mlčky zaujme svoje miesto. Podáme si ruky. Znova zaznie hymna a program sa končí.

Effie Trinketovú rozladil vzhľad jej parochne. „Váš mentor sa ešte má čo učiť o vystupovaní v televízii.“

Peeta sa nečakane rozosmeje. „Ved’ bol opitý,“ povie. „Každý rok je opitý.“

„Každý deň,“ opravím ho a tiež ledva potláčam úsmev. Effie to povedala, akoby mal Haymitch len trochu hrubé spôsoby, ktoré môže zmeniť niekoľko dobre mienených rád.

„Áno,“ zasyčí. „Zvláštne, že práve vám to pripadá zábavné. Dobre viete, že mentor je počas hier vašim jediným spojením s vonkajším svetom. Radí vám, vybavuje podporu a stará sa o doručenie prípadných darov. Haymitch pre vás môže znamenať rozdiel medzi životom a smrťou!“

V tej chvíli sa menovaný vtacká do vagóna. „Zmeškal som večeru?“ opýta sa takmer nezrozumiteľne. Vzápätí povracia drahý koberec a spadne na obsah vlastného žalúdka.

„Len sa tomu smejte!“ zvolá Effie Trinketová. V špicatých topánkach obíde zapáchajúcu mláku a zmizne z vagóna.

4

Chvíľu pozorujeme svojho mentora, ako sa pokúša vstať z odpornej klzkej kaše. Od zápachu vývratkov a alkoholu takmer neudržíim večeru. Vymeníme si s Peetom pohľady. Haymitch nestojí za veľa, ale v jednom má Effie Trinketová pravdu – v aréne bude naším jediným spojencom. Akoby sme sa mlčky dohodli, chytíme ho každý za jednu ruku a pomôžeme mu vstať.

„Potkol som sa?“ spýta sa Haymitch. „Smrdí to.“ Rukávom si prejde po nose, čím rozmaže vývratky po tvári.

„Zavedieme vás späť do izby,“ povie Peeta. „Trochu vás vyčistíme.“

Napoly ho vedieme, napoly nesieme do jeho časti vagóna. Na vyšívajú prikrývku postele ho nemôžeme položiť, preto ho odvedieme do vane a pustíme sprchu. Sotva si to všimne.

„Môžeš ísť,“ povie Peeta. „O zvyšok sa postarám.“

Som mu vďačná, pretože teraz nemám chuť vyzliekať Haymitcha, zmývať mu z chlpatej hrude vývratky a ťahať ho do postele. Je možné, že Peeta naňho chce urobiť dojem, aby mal počas Hier výhody. Ale podľa stavu, v akom sa mentor nachádza, si zajtra nebude nič pamätať.

„Dobre,“ ochotne súhlasím. „Môžem ti poslať na pomoc niekoho zo Sídla.“ Vo vlaku je ich dosť. Varia pre nás, čakajú na nás, strážia nás. Po každej stránke nás majú na starosti.

„Nie, nechcem ich tu,“ protestuje Peeta.

Prikývnem a zamierim do svojej izby. Viem, ako sa Peeta cíti. Ani ja neznesiem pohľad na ľudí zo Sídla, ale prenechať im Haymitcha by mohla byť aspoň malá pomsta. Uvažujem, prečo trvá na tom, že sa oňho postará sám, a odrazu mi napadne, že je to preto, lebo chce byť ku mne milý. Tak ako bolo od neho milé, keď mi dal chlieb.

Pri tej myšlienke sa zháčim. Milý Peeta Mellark je pre mňa nebezpečnejší, než keby taký nebol. Milí ľudia sa mi ľahko dostanú pod kožu. To nesmiem dopustiť. Nie počas Hier. A tak sa rozhodnem, že od tejto chvíle sa o pekárovho syna budem zaujímať čo najmenej.

Keď sa vrátim do izby, vlak zastane, aby doplnil palivo. Rýchlo otvorím okno, vyhodím vrečko s keksami od Peeťovho otca a znova okno zabuchnem. Už s nimi nechcem nič mať. Ani s jedným z nich.

Vrečko nanešťastie dopadne medzi púpavy vedľa koľajníc a roztrhne sa. Hľadím na to iba chvíľu, pretože vlak sa znova rozbieha, ale na pripomenutie púpavy na školskom dvore pred rokmi to stačí.

Len čo som vtedy odvrátila zrak od poranenej tváre Peetu Mellarka, uvidela som tú púpavu a vedela som, že stále máme nádej. Opatrne som kvietok odtrhla a náhlila sa domov. Schmatla som vedro a Prim a rozbehli sme sa na Lúku posiatu žltými hlavičkami. Keď sme všetky vyzbierali, motali sme sa ešte asi poldruha kilometra popri plote, kým sme vedro nezaplnili púpavovými listami, stonkami a kvetmi. V ten večer sme sa najedli púpavového šalátu a zvyškov chleba.

„Aké jedlo môžeme ešte nazbierať?“ spýtala sa Prim.

„Všelijaké – od výmyslu sveta,“ slúbila som jej. „Len si musím pospomínať, ktoré.“

Mama si z lekárne priniesla knihu. Stránky zo starého papiera pokrývali atramentové kresby rastlín. Vety napísané úhladným rukopisom informovali, kedy sa majú zbierať, kedy kvitnú a na čo sa používajú. Otec do knihy dokreslil ďalšie rastliny, nie na liečenie, ale na jedenie. Púpavu, líčidlo jedlé, divý cesnak, borovicové semiačka. Zvyšok večera sme spolu s Prim strávili podrobným študovaním obrázkov.

Nasledujúci deň sme nešli do školy. Nejaký čas som sa potĺkala po okraji Lúky, kým som nabrala odvahu a preplazila sa popod plot. Bolo to po prvý raz, čo som sa tam ocitla sama, nechránená otcovými zbraňami. Z kmeňa dutého stromu som vytiahla malý luk a šípy, ktoré mi vyrobil. Do lesa som nešla ďalej než osemnásť metrov. Usadila som sa v korune starého duba v nádeji, že korisť príde za mnou. Po niekoľkých hodinách sa na mňa usmialo šťastie a ulovila som králiku. Už predtým som ich pár zastrelila s otcovou pomocou, ale teraz som to dokázala úplne sama.

Mäso sme nejedli už celé mesiace. Pri pohľade na úlovok sa v mame niečo pohlo. Prebrala sa, stiahla králika z kože a z mäsa a zelených rastlín, ktoré nazbierala Prim, pripravila dusený pokrm. Potom sa zatvárala zmätene a vrátila sa do postele, no keď bolo jedlo hotové, prinútili sme ju najesť sa.

Les sa stal našou spásou a každý deň som sa odvážila zísť o niečo ďalej. Spočiatku to išlo pomaly, ale bola som pevne rozhodnutá postarať sa, aby sme nehladovali. Kradla som vajíčka z hniezd, chytala ryby do sietí, občas sa mi podarilo zastreliť veveričku alebo králika a zbierala som rôzne druhy rastlín. Byliny sú zákerné. Mnohé sú jedlé, ale stačí odtrhnúť jednu nesprávnu a je po vás. Všetko, čo som natrihala, som preto pozorne porovnávala s otcovými obrázkami v knihe. Podarilo sa mi udržať nás nažive.

Spočiatku som sa aj pri najmenšom náznaku nebezpečenstva – vzdialenom zavytí či prasknutí vetvičky – rozbehla späť k plotu. Časom som sa odvážila vyliezť pred divými psami na strom. Zvieratá to rýchlo prestalo baviť a pobrali sa ďalej. Medvede a mačkovité šelmy žili hlbšie v lese, možno sa im nepáčil pach sadzí z nášho obvodu.

Ôsmeho mája som prišla do budovy súdu, požiadala o kamienok a na Priminom detskom vozíku som domov dotiahla prvý prídela obilia a oleja. Každého ôsmeho v mesiaci som si prišla po ďalšiu dávku. Loviť a zbierať rastliny som však neprestala. Obilia bolo málo a navyše sme museli kupovať aj iné veci, napríklad mydlo, mlieko či nite. Čo sme nevyhnutne nemuseli zjesť, to som vymieňala na čiernom trhu v Hobe. Bála som sa ta ísť bez otca, ale ľudia